

ДАЙДЖЕСТ ЕКОЛОГІЧНИХ НОВИН

1 – 15 листопада 2023 р.

В Україні:

Зменшуємо податкове навантаження на заповідні установи: Уряд погодив відповідний законопроект

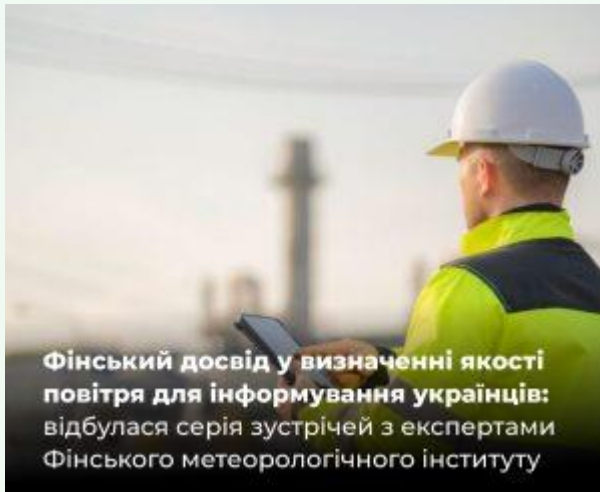

Кабінет Міністрів України схвалив законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зменшення ставки податку на землю для установ природно-заповідного фонду. Не більше 0,1% від нормативної грошової оцінки – таку ставку податку на землю для установ ПЗФ передбачає законопроект. Його схвалення у 2024 році дозволить вже у 2025 році

зменшити податкове навантаження на заповідні установи та державний бюджет. На сьогодні нормативна грошова оцінка земель ПЗФ є однією з найвищих, а розмір земельного податку визначається рішенням територіальної громади і коливається від 0 до 5%. Так, один гектар заповідних земель у середньому оцінюється у 158 тис. гривень. Це майже в чотири рази вище, ніж ціна одного гектара ріллі – 27,5 тис. гривень. Приміром, якщо всі територіальні громади встановлять максимальну ставку податку – 3%, установи ПЗФ у рік мають сплатити понад 2 млрд. гривень податку. Сума з кожним роком зростатиме через проведення щорічної індексації. На цей рік у бюджеті передбачено майже 79 млн грн для сплати земельного податку. Це 56% від потреби, тож установи ПЗФ перебувають під постійним тиском податкової відповідальності. За словами першого заступника Міністра Олександра Краснолуцького, Міндовкілля виступило з ініціативою зменшити максимальний поріг ставки земельного податку, щоб унормувати податкове навантаження на природоохоронні території.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/zmenshuyemo-podatkove-navantazhennya-na-zapovidni-ustanovy-uryad-pogodyv-vidpovidnyj-zakonoprojekt/>

Переймаємо міжнародний досвід визначення якості повітря: відбулася серія зустрічей з експертами Фінського метеорологічного інституту

За ініціати́ви Міндовкілля відбулася серія онлайн зустрічей з експертами Фінського метеорологічного інституту. Експертна місія в рамках інструменту технічної допомоги Європейської Комісії ТАІЕХ на тему: “Інформування населення про якість атмосферного повітря відповідно до Директив ЄС” тривала впродовж минулого тижня. Міндовкілля спільно

з Командою підтримки реформ при Міндовкіллі, громадськістю, Центральною геофізичною обсерваторією ім. Бориса Срезневського, ДСНС України та Департаментом захисту довкілля та адаптації до зміни клімату КМДА вивчали фінський досвід у розробці методологічної бази для визначення єдиного індексу якості повітря в Україні. Це допоможе інформувати українців про стан повітря відповідно до Директив ЄС.

Експерти Фінського метеорологічного інституту:

- ознайомили учасників з методами здійснення моніторингу та управління якістю атмосферного повітря в ЄС;
- розповіли про вимоги Директив ЄС до методів вимірювання, розміщення пунктів спостереження, забезпечення та контролю якості даних в системі моніторингу атмосферного повітря, зокрема ролі центральної референс-лабораторії;
- проаналізували дані пунктів спостережень агломерації Києва за методами, які передбаченні Директивами ЄС.

На основі зібраних даних фінські експерти за два тижні мають розрахувати та надати Україні рекомендації щодо визначення єдиного індексу якості повітря в Україні. Свого часу це допомогло Фінляндії оперативно інформувати своє населення, здійснювати заходи з управління якістю повітря та зменшення забруднення. Експерти зазначили, що наразі ЄС переглядає свої Директиви у сфері якості повітря, тому запровадження індексу якості повітря на національному рівні може стати обов'язковою вимогою законодавства ЄС.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/perejmayemo-mizhnarodnyj-dosvid-vyznachennya-yakosti-povitrya-vidbulasya-seriya-zustrichej-z-ekspertamy-finskogo-meteorologichnogo-instytutu/>

Україна не відступить від своєї мети щодо створення міжнародної робочої групи з дослідження впливу підриву Каховської ГЕС на Чорне море

Про це на 43-му засіданні Комісії із захисту Чорного моря від забруднення заявив перший заступник Міністра Олександр Краснолуцький. Він закликав членів Комісії підтримати цю пропозицію і вжити всіх необхідних заходів для запобігання подібним випадкам агресії у майбутньому. «У липні ми порушували питання щодо агресії

російської терористичної країни на Чорне море, зокрема шляхом підриву Каховської ГЕС. Ми неодноразово просили створити міжнародну робочу групу, яка б могла дослідити вплив підриву Каховської ГЕС на Чорне море і засудити дії російської федерації в цьому напрямку», – наголосив Олександр Краснолуцький. На що представниця країни агресорки зазначила, що Україна політизує питання підриву Каховської ГЕС. За словами Олександра Краснолуцького, терористичні дії росії спричинили масштабну екологічну катастрофу на українському Півдні. Підрив греблі Каховської ГЕС мав критичні наслідки для морських екосистем:

- зниження солоності води та перебудову складу фітопланктону та зоопланктону за рахунок збільшення прісноводних видів;
- масове «цвітіння» фітопланктону в морській акваторії;
- перевищення гранично допустимих концентрацій речовин промислового, сільськогосподарського походження та металів;
- перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у моллюсках та рибних ресурсах від 3,8 до 19280 разів;
- дослідження тканин загиблих дельфінів також показало значні концентрації міді та цинку.

«Екоцид рф на Каховській ГЕС є явним порушенням принципів Чорноморської комісії, і вкрай важливо притягнути країну-агресора до відповідальності. Тому ми наполегливо пропонуємо Чорноморській комісії вжити негайних і рішучих заходів проти російської федерації. Це повинно

включати призупинення її членства, щоб надіслати сильний сигнал про те, що такі акти екологічної зневаги та агресії не будуть допускатися», – заявив Олександр Краснолуцький. Пропозиція України щодо створення такої міжнародної групи не була підтримана на засіданні. Натомість українська делегація заявила, що не підтримає жодне рішення та звіти Комісії, адже у них залучена РФ. Українська делегація проголосувала лише за бюджет Комісії на 2023-2024 та 2024-2025 роки. Це дозволить зберегти подальшу діяльність Постійного секретаріату Комісії. Також відбулась передача головування Комісією від Грузії до Румунії. Україна, своєю чергою, продовжуватиме наполягати на створенні робочої групи Комісії із визначення наслідків впливу підриву Каховської ГЕС на екологічний стан Чорного моря, та за результатами її роботи прийняти рішення щодо засудження дій Росії та призупинення її участі у Комісії.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/ukrayina-ne-vidstupyt-vid-svoyeyi-mety-shhodo-stvorennya-mizhnarodnoyi-robochoyi-grupy-z-doslidzhennya-vplyvu-pidryvu-kahovskoyi-ges-na-chorne-more-my-perekonani-shho-rosiya-maye-vidpovisty-za-svoyi/>

Теракт на Каховській ГЕС: у Чорному морі токсини та отруєна риба, що вбиває дельфінів

Зараз невідомо, чи покращиться ситуація влітку наступного року.

Наразі, навіть через 5 місяців після теракту на дамбі Каховської ГЕС, у Чорному морі залишається багато токсичних речовин, які отруїли рибу. Про це під час брифінгу у медіацентрі "Україна-Одеса" розповів директор Українського національного центру екології моря Віктор

Коморін. Він нагадав, що через підрив дамби Каховської ГЕС, у морську воду потрапила величезна кількість токсичних речовин - металів, хлорорганічних речовин, нафти тощо. "Ми робили дослідження мешканців Чорного моря - мідій, кефалі, решток дельфінів, які були знайдені біля Одеського узбережжя, та побачили, що в деяких випадках концентрації цих речовин у сотні та тисячі разів більше, ніж це допустимо", - сказав фахівець. Він уточнив, що токсичні речовини, які потрапили у море, почали накопичуватися у ланках трофічного ланцюга (набір взаємовідношень між

різними групами організмів). Відповідно, спочатку у мідіях, зоопланктону, а потім вже опинилися в організмах риби, дельфінів. "Ба більше, у шлунку одного з дельфінів, якого знайшли мертвим та було досліджено, ми побачили дуже багато неперетравленої риби. Тобто, цей дельфін перед своєю загибеллю активно полював на цю рибу і лише після того, як отримав з нею велику кількість токсичних речовин, помер. Тому, на жаль, не можемо сказати, що ці токсичні речовини кудись пішли...", - зазначив Коморін. Він додав, що частково отрута розповсюдилась по всьому Чорному морю, але частково залишилась у Дніпро-Бузькому лимані та Одеській затоці. На думку науковця, теракт вплинув й на акваторії сусідніх держав – Болгарії, Румунії, Туреччини. Зокрема, згідно з супутниковими знімками, там теж відбувалося цвітіння води, наприклад, у липні та, ймовірно, причиною цього є саме токсичні речовини, які потрапили у Чорне море через підрив дамби. Окрім того, риба, яка була в Одеській затоці влітку "на нагулі", накопичила багато токсичних речовин. "А для риби немає кордонів – вона мігрує по всьому Чорному морі", - додав Коморін. За його словами, прискорити очищення води можуть лише шторми, які можуть розподілити забруднення по всьому морю. Він додав, що деякі хлорорганічні речовини мають період розпаду 10-20 років, тобто дуже багато років можуть перебувати в екосистемі. Окрім того, море забруднюється через ракети, які під час повітряних боїв падають у воду. "Необхідно визначити, що ракетне паливо є вкрай небезпечним – це вкрай агресивна речовина. Наразі ми не знаємо точний склад цієї речовини й тому навіть не можемо уявити, наскільки вона небезпечна. Це ми зможемо зробити лише після закінчення війни, коли зможемо вийти в море на наших суднах та відібрати відповідні проби води", - розповів Коморін. Наскільки безпечно буде купатися у Чорному морі біля Одеси, зараз прогнозувати не можна. "По-перше, це залежить, наскільки буде погода штормова погода в зимовий період, наскільки сувора буде зима. По-друге, треба подивитися, чи не буде інших забруднень - війна триває й можливі інші аварійні ситуації", - наголосив науковець.

Джерело: <https://www.unian.ua/ecology/terakt-na-кахovskiy-ges-u-chornomu-mori-toksini-ta-otruyena-riba-shcho-vbivaye-delfiniv-12442917.html>

Перетворити Зону відчуження на територію безпечного відродження та розвитку

Сьогодні в Україні зроблений перший крок для досягнення цієї цілі – Кабінет Міністрів України схвалив законопроект, який вносить зміни до низки законів України щодо регулювання питань функціонування територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок

Чорнобильської катастрофи. Документ закладає підґрунтя для того, щоб Зона відчуження стала Українським туристичним магнітом для відвідувачів з усього світу. За словами Міністра Руслана Стрільця, лише за 5 “довоєнних” років Чорнобильську зону відвідало понад 250 тисячі туристів. Після Перемоги туристичний інтерес до України зростатиме, а з ним і кількість охочих побачити місця, що зазнали впливу мирного атому, а далі російської варварської окупації.

Територією розвитку промислового потенціалу та залучення інвестицій. Наприклад, для будівництва об’єктів альтернативної енергетики чи високотехнологічних виробництв. Для цього документ запроваджує прозорі правила здійснення у Зоні відчуження господарської діяльності.

Територією наукових відкриттів та збереження унікальних екосистем. Законопроект пропонує механізми фінансування заходів для розвитку Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника, його протипожежного захисту та проведення наукових досліджень.

“Десятки тисяч гектарів Зони відчуження можуть стати територією інновацій та екологічного лідерства. Ми маємо створити нову історію Чорнобильської зони відчуження. Територія пам’яті про страшні події 1986-го року символізуватиме відродження”, – прокоментував Міністр Руслан Стрілець.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/peretvoryty-zonu-vidchuzhennya-na-terytoriyu-bezpechnogo-vidrozhennya-ta-rozvytku/>

Україна зміцнює свою роль в ЮНЕСКО: нові лідери від Міндовкілля для охорони природної спадщини

На шостому засіданні Бюро Національної комісії України у справах ЮНЕСКО першого заступника Міністра Олександра Краснолуцького обрано керівником сектору природної спадщини. Його заступником став директор Департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття Міндовкілля Едуард Арустамян.

“Справді важливе рішення для довкіллевої сфери України. У межах роботи в Комісії плануємо активно ділитися інформацією про наші довкілєві потреби та стан довкілля в Україні. Впевнений, що Національна комісія України у справах ЮНЕСКО стане ще одним потужним майданчиком, щоб цивілізований світ оперативно дізнавався про факти злочинів, які здійснює росія щодо довкілля в Україні”, – зазначив перший заступник Міністра Олександр Краснолуцький. Загалом до складу сектору природної спадщини Національної комісії України у справах ЮНЕСКО увійшло 9 представників з таких установ: Карпатського біосферного заповідника, Національного природного парку «Синевир», Ужанського національного природного парку, Національного природного парку «Бойківщина», Національного природного парку «Подільські Товтри», Біосферного заповідника «Асканія-Нова», Інституту агроєкології і природокористування НААН України, Національного комітету України з програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера».

Окрім того, 22-23 листопада в Парижі в штаб-квартирі ЮНЕСКО відбудеться 24 сесія Генеральної асамблеї країн-учасниць Конвенції 1972 року про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини. Там обиратимуть нових представників до Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. На ці посади Міндовкілля запропонувало двох кандидатів від України, а саме: представника Карпатського біосферного заповідника Василя Покиньючереду та Ужанського національного природного парку Олександра Яроша.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/ukrayina-zmitsnyuye-svoyu-rol-v-yunesko-novi-lidery-vid-mindovkillya-dlya-ohorony-prirodnoyi-spadshhyny/>

Працівники Нацпарку “Північне поділля” започаткували курс реабілітації для військовослужбовців

Насолодитися краєвидами, прогулятися та послухати історію місцевості, а поспілкуватися одне з одним у спокійній обстановці біля багаття. Ось такий відпочинок організували для військовослужбовців 146 окремого ремонтно-відновлювального полку працівники Національний природний парк “Північне Поділля” За словами

заступника командира полку з морально-психологічного забезпечення Андрія Грузінцева, такі заходи – це певною мірою курс морально-психологічної реабілітації для військовослужбовців після повернення із зони бойових дій. Тому в планах працівників НПП систематично що два тижні організувати такий відпочинок для наших захисників. Усе це в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я #Тияк, яка впроваджується за ініціативи першої леді України Олени Зеленської. Більше про те, як зберегти або поліпшити свій моральний стан ви можете дізнатися на сторінках програми “Тияк”.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/spilkuvannya-z-pryrodoyu-dopomagaye-nashym-zahysnykam-vidnovyty-mentalne-zdorov-ya-pratsivnyky-natsparku-pivnichne-podillya-zapochatkuvaly-kurs-reabilitatsiyi-dlya-vijskovosluzhbovtiv/>

Від початку повномасштабного вторгнення рф в Україні вже утворилося понад 670 тисяч тонн відходів руйнації

Про це на Форумі RWExpo “Управління відходами від руйнувань та реформа управління відходами” зазначила Євгенія Попович, директорка Департаменту цифрової трансформації, електронних публічних послуг та управління відходами Міндовкілля. Вона наголосила на важливості реформи

управління відходами для повоєнної відбудови та відновлення України й додала, що реформа галузі зараз є одним із пріоритетних напрямків

діяльності Міндовкілля. “Ми розробили інформаційну систему управління відходами й плідно співпрацюємо із Мінінфраструктури якраз у царині управління відходами руйнувань. Наразі вже є багато проєктів з їх переробки. Такі відходи використовуються переважно для підсіпки доріг. Відходів руйнувань по всій Україні вже утворилося понад 670 тисяч тонн і ми маємо розуміти та планувати, де і як ефективно їх використати”, – сказала Євгенія Попович. Відходи від руйнувань, які утворюються внаслідок воєнних дій, завдають непоправної шкоди українському довкіллю, забруднюють воду, ґрунти, повітря. За даними обласних військових адміністрацій, станом на 31.10.2023, найбільша кількість відходів від руйнувань фіксується у Київській, Херсонській, Харківській, Миколаївській, Донецькій та Запорізькій областях. Для ефективного управління такими відходами й зменшення їхнього впливу на довкілля та людей, розроблені необхідні нормативно-правові акти. Так, минулого року Уряд затвердив Порядок поводження із відходами, що утворились у зв’язку з руйнуванням будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій. Рециклювання таких відходів, можливості їх використання для відбудови міст, містечок та доріг, а також розробка ефективних планів управління відходами на регіональному та місцевому рівнях, впровадження системи розширеної відповідальності виробника, досвід дієвих практик управління відходами – такими були основні теми Форуму, який об’єднав під одним дахом урядовців, представників органів місцевого самоврядування, підприємців та громадськість.

Джерело: <https://mepr.gov.ua/vid-pochatku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-v-ukrayini-vzhe-utvorylosya-ponad-670-tysyach-tonn-vidhodiv-rujnatsiyi/>

У світі

Світ відстає майже по всіх напрямках законодавства необхідних для скорочення викидів вуглецю

Вугілля має бути виведене з обігу в сім разів швидше, а вирубка лісів скоротитися в чотири рази швидше, щоб уникнути найгірших наслідків погіршення клімату, йдеться у звіті

Щоб уникнути найгірших наслідків зміни клімату, світ має відмовитися від вугілля в сім разів швидше, ніж це відбувається зараз, вирубка лісів має скоротитися в чотири рази швидше, а громадський транспорт у всьому світі розбудовуватися в шість разів швидше, ніж зараз, свідчать результати нового дослідження.

Країни відстають майже в усіх сферах політики, необхідних для скорочення викидів парникових газів, незважаючи на прогрес у сфері відновлюваної енергетики та поширення електромобілів.

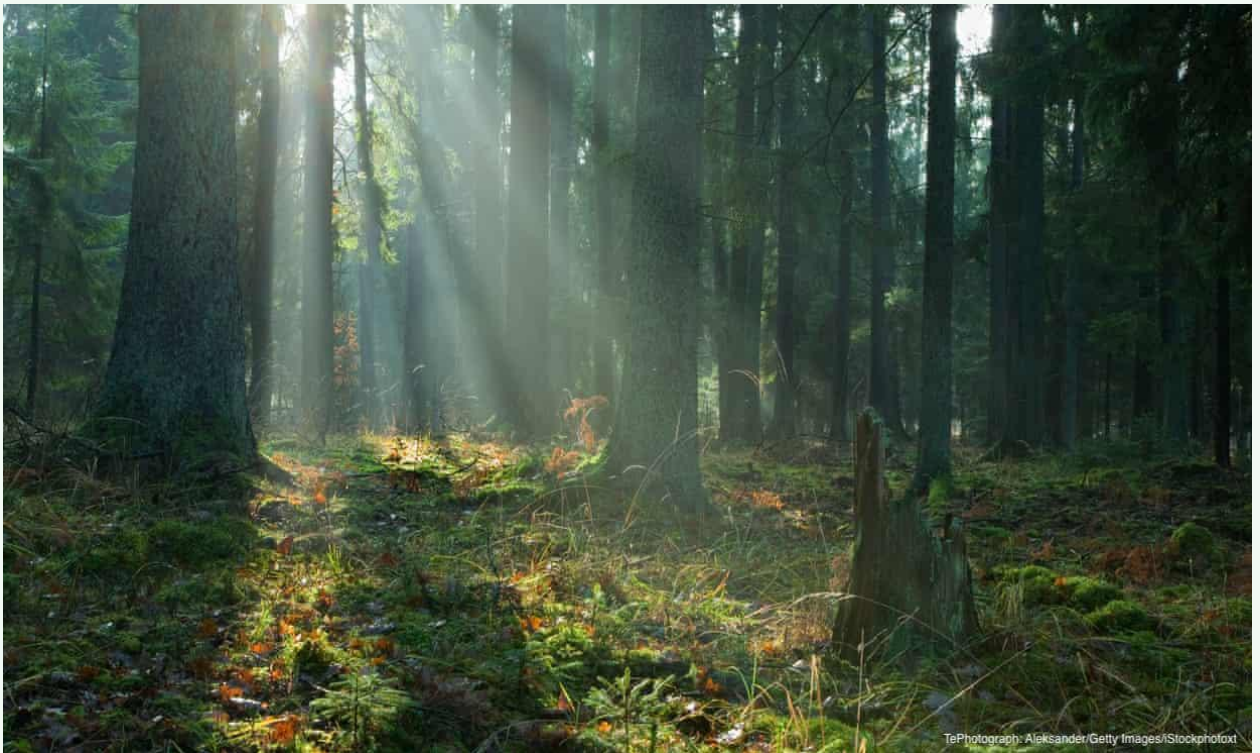
Цей провал робить перспективу утримання глобальної температури на 1,5°C вище доіндустріального рівня ще більш віддаленою, йдеться у звіті "[Стан кліматичних дій до 2023 року](#)". Автори радять, що світ повинен це зробити:

- Виводити з експлуатації близько 240 вугільних електростанцій середнього розміру на рік, щороку в період до 2030 року.
- Щороку протягом цього десятиліття будувати в містах по всьому світу системи громадського транспорту, еквівалентні трьом Нью-Йоркам.

- Зупинити вирубку лісів, яка відбувається на площі розміром з 15 футбольних полів щохвилини протягом цього десятиліття.
- Збільшити темпи зростання сонячної та вітрової енергії з нинішніх 14% на рік до 24% на рік.
- Скоротити споживання м'яса жуйних тварин, таких як корови та вівці, приблизно до двох порцій на тиждень у США, Європі та інших країнах з високим рівнем споживання до 2030 року. [Link](#)

Нехай ліси старіють, щоб зберегти величезні обсяги вуглецю

У звіті йдеться про те, що скорочення викидів все ще має бути ключовим пріоритетом, оскільки він застерігає від масової монокультурної посадки дерев

Згідно з дослідженням, збереження та відновлення лісів може зробити значний внесок у подолання кліматичної кризи за умови скорочення викидів парникових газів.

Дозволяючи існуючим деревам старіти в здорових екосистемах і відновлюючи деградовані території, вчені стверджують, що 226 гігатонн вуглецю можуть бути секвестровані, що еквівалентно майже 50-річним викидам США на 2022 рік. Але вони застерігають, що масові монокультурні посадки дерев і компенсація не допоможуть лісам реалізувати свій потенціал.

Люди вирубили близько половини лісів на Землі і продовжують знищувати такі місця, як тропічні ліси Амазонки та басейн річки Конго, які відіграють вирішальну роль у регулюванні атмосфери планети.

Дослідження, [опубліковане в понеділок в журналі Nature](#) в рамках співпраці між сотнями провідних лісових екологів, показує, що за межами міських сільськогосподарських районів в регіонах з низьким впливом людини, де ліси існують природним чином, вони можуть поглинати велику кількість вуглецю.

Близько 61% цього потенціалу може бути реалізовано шляхом захисту вікових лісів, що дозволить їм перетворитися на старовікові екосистеми, такі як Біловезька пуща в Польщі та Білорусі або каліфорнійські секвої, які проіснували тисячі років. Решта 39% можуть бути досягнуті шляхом відновлення фрагментованих лісів і територій, які вже були вирубані. [Link](#)

Ринок "зеленої" упаковки перевищить 238 мільярдів доларів

Згідно з нещодавнім звітом, світовий ринок екологічного пакування до 2023 року становитиме 238,39 мільярда доларів, а середньорічний темп зростання (CAGR) - 6,44% з 2023 по 2028 рік. У [звіті](#), підготовленому ResearchandMarkets.com,

зростання пояснюється посиленням глобальної турботи про навколишнє середовище та впровадженням екологічного пакування компаніями, які прагнуть зменшити свій вплив на навколишнє середовище. Зелена упаковка визначається у звіті як упаковка, яка зменшує кількість відходів завдяки використанню екологічно чистих матеріалів або впровадженню відновлюваних джерел енергії у виробничі процеси. Як повідомляється, "зелене" пакування стає все більш поширеним у секторах електронної комерції, логістики та доставки харчових продуктів, зокрема, у секторі пакування. Низькі витрати на ринку в поєднанні з його сумісністю з різними ініціативами зі сталого розвитку, включаючи [державні норми](#), також роблять зелене пакування привабливим для бізнесу. [Link](#)

Забруднення внаслідок конфлікту, міни та військові викиди - ось як війна руйнує довкілля

Коли спалахує збройний конфлікт, ми в першу чергу зосереджуємося на постраждалих людях. Але страждання від війни не припиняються, коли закінчуються бойові дії. Війна [руйнує довкілля](#). Артилерійські обстріли, ракети та міни вивільняють забруднюючі речовини, знищують ліси та можуть зробити непридатними для використання сільськогосподарські угіддя. Кожна шоста людина в усьому світі [зазнала впливу конфлікту](#) цього

року, від громадянської війни в Судані до війни Росії в Україні та війни між Ізраїлем та ХАМАСом. Війна повернулася. Конфлікти досягли [найвищої точки](#) з часів Другої світової війни. Кількість смертей досягла [28-річного максимуму](#). Намагаючись вирішити нагальні проблеми людей, ми не повинні випускати з уваги те, що війна залишає по собі - мовчазні жертви для довкілля.

Якої шкоди завдає війна?

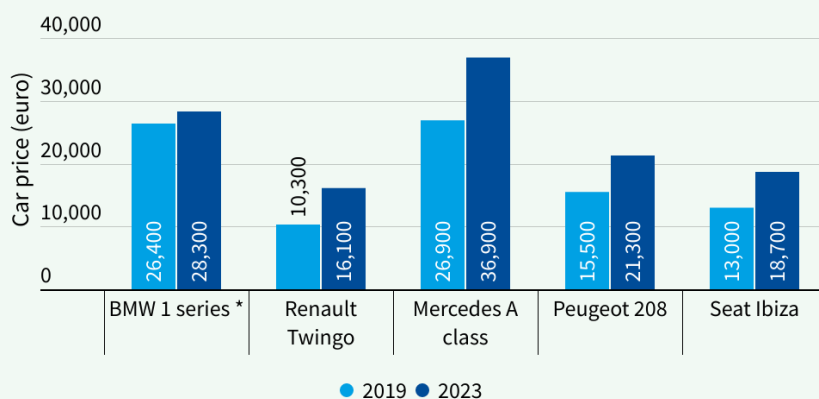
Збройні конфлікти залишають по собі довгий шлейф екологічної шкоди, яка, в свою чергу, може погіршити наше здоров'я та здоров'я інших видів. Хімічна зброя та забруднення від неї залишаються в навколишньому середовищі як [токсична спадщина](#). Вибухові речовини вивільняють забруднювачі, такі як [виснажений уран](#), у ґрунт, а ландшафти можуть бути зруйновані пересуванням військ і руйнуванням інфраструктури. Шкода може тривати набагато довше, ніж ви думаєте. Кривава Верденська битва Першої світової війни у Франції призвела до забруднення колись родючих сільськогосподарських угідь. Понад століття потому ніхто не може жити в ["червоній зоні"](#) через загрозу від бомб, що не розірвалися. У міру того, як триває російсько-українська війна, [зростає](#) сильне забруднення повітря,

вирубка лісів і деградація ґрунтів. Конфлікт також призводить до втрати середовища існування та зменшення біорізноманіття. Між 1946 і 2010 роками в африканських країнах, охоплених збройними конфліктами, дика природа [помітно скоротилася](#). Наземні міни завдають особливої шкоди, оскільки вони призначені для того, щоб залишатися на місці, доки на них не наступають. Навіть після закінчення війни вони все ще можуть вбивати людей і тварин. Наземні міни також спричиняють деградацію і обмежують доступ до безпечних земель, які потім можуть стати надмірно експлуатованими. Наземні міни були виявлені паводковими водами [в Лівії](#), [Україні](#), [Лівані](#) та [Боснії і Герцеговині](#). Багато вибухових пристроїв призначені для того, щоб витримувати короткі періоди сильної спеки. Але коли високі температури затримуються, бомби, що не вибухнули, можуть здетонувати. У міру того, як світ нагрівається, ми можемо побачити більше вибухів - не лише від бомб, що залишилися, але й від звалищ боєприпасів. [Link](#)

Атовиробники піднімають ціни на невеликі автомобілі набагато вище за інфляцію

П'ять найбільших європейських атовиробників підвищили ціни на свої найдешевші моделі в середньому на 41% з 2019 року, як показує [новий аналіз](#)

The price of smallest cars has soared

* The price difference for BMW is limited only due to a fall in prices since May 2023.

TRANSPORT & ENVIRONMENT
@transportenvironment.org

цінових даних. Це майже вдвічі перевищує кумулятивний рівень інфляції за цей період. Ціна на Peugeot 208, Seat Ibiza і Renault Twingo зросла майже на 6 000 євро - на 37-56%; більш преміальні моделі Mercedes A і B класу зросли в ціні на понад 10 000 євро (на 38% і 37% відповідно). Ціни зросли набагато вище рівня інфляції або вартості сировини та інших компонентів.

Завдяки зростанню цін атовиробники отримали рекордні прибутки в розмірі 64 мільярдів євро минулого року, а цього року вони виплатили

рекордні дивіденди на акції в розмірі 27 мільярдів євро. Організація Transport & Environment (T&E), яка проаналізувала ці дані, зазначає, що це відбувається в той час, коли автовиробники намагаються зірвати нові антизабруднювальні заходи - стандарт Євро-7 - вартістю 200 євро за автомобіль, стверджуючи, що це занадто дорого як для них, так і для споживачів, і призведе до непідйомного зростання цін. [Link](#)

Зміна клімату посилила посуху в Сирії, Іраку та Ірані

Трирічна посуха в регіоні стала набагато більш імовірною через зміну клімату, як показало нове дослідження, і вона, ймовірно, погіршиться в найближчі роки.

З 2020 року в регіоні спостерігається надзвичайно низька кількість опадів і стійка спека, що призвело до посухи, яка змусила мільйони людей покинути свої домівки, знищила врожаї і погіршила продовольчу безпеку

Дослідники з World Weather Attribution - академічної співпраці, яка вивчає роль зміни клімату в екстремальних погодних явищах - розглянули найбільш постраждалі райони басейну Тигру та Євфрату, який охоплює Сирію та Ірак, а також Іран.

Дослідження показало, що підвищення температури, спричинене спалюванням викопного палива - переважно нафти, газу та вугілля - збільшило ймовірність посухи в Сирії та Іраку в 25 разів, а в Ірані - в 16 разів.

Це також посилило посуху, перетворивши її з нормальних умов на екстремальну, за шкалою Моніторингу посух США (US Drought Monitor). [Link](#)

Наука і техніка

Дослідження показує ключову роль довкілля у здоровому старінні та профілактиці захворювань

У нещодавньому дослідженні, опублікованому в журналі Nature Aging, вчені обговорюють нові геронаукові інструменти та методи для вивчення того, як вплив навколишнього середовища може впливати на траєкторію старіння, і формулюють стратегії для затримки або запобігання інвалідності та хворобам, пов'язаним зі старінням.

Фактори навколишнього середовища і старіння

Негенетичні фактори та впливи, які впливають на організм людини і можуть бути змінені через індивідуальну поведінку та втручання на державному чи політичному рівні, визначаються як навколишнє середовище. Навколишнє середовище включає соціальні, біологічні, хімічні та фізичні аспекти нашого оточення, кожен з яких може прямо чи опосередковано впливати на здоров'я людини.

Екологічні токсини, які потрапляють в організм через забруднені продукти харчування, повітря або воду, є прямим шляхом. Нещодавня оцінка глобального тягаря хвороб вказує на те, що вплив токсинів через забруднене повітря є четвертою основною причиною смертності. Фактично, токсини навколишнього середовища є одним з основних факторів, що призводять до втрати років життя з поправкою на інвалідність, пов'язаних із захворюваннями нирок, серцево-судинними захворюваннями та різними хронічними респіраторними захворюваннями.

Висока концентрація твердих частинок у навколишньому середовищі також пов'язана зі збільшенням кальцифікації коронарних артерій. Вживання важких металів, таких як кадмій, миш'як, ртуть і свинець, які потрапляють у навколишнє середовище через вихлопні гази транспортних засобів, а також з сільськогосподарських і промислових джерел, також значно підвищує ризик серцево-судинних захворювань. Вплив важких металів також пов'язаний з нейродегенеративними захворюваннями, такими як хвороба Альцгеймера.

На противагу цьому, соціальні та економічні фактори, такі як фінансова нестабільність, політичні чи громадянські заворушення або відсутність безпечних районів, які спричиняють величезний психологічний стрес, є непрямими шляхами, що провокують токсичні біологічні реакції. Наприклад, кілька досліджень показали, що люди, які живуть у більш несприятливих районах, мають більший ризик [розвитку діабету 2 типу](#), ніж ті, хто живе у відносно менш несприятливих районах. Відсутність здорової їжі, безпечних

місце для прогулянок, а також темних і тихих нічних періодів може вплинути на здорові харчові звички, фізичну активність і якість сну, що, відповідно, може підвищити ризик метаболічних, серцево-судинних і нейродегенеративних захворювань. [Link](#)

Кал, який бореться зі зміною клімату, і найбільший у світі мозок: чому нам потрібно захищати кашалотів

Домініка ставиться до своїх кашалотів як до «громадян», створивши першу в світі морську заповідну територію.

Одна з найбільших тварин на Землі, кашалот, що перебуває під загрозою зникнення, має багаті на

поживні речовини какашки, які відіграють життєво важливу роль у поглинанні вуглекислого газу. На крихітному карибському острові Домініка створили першу в світі морську природоохоронну зону для цих тварин. Майже 800 квадратних кілометрів королівських блакитних вод на західній стороні острівної держави, які слугують ключовими місцями для годування та розмноження, будуть оголошені заповідником, оголосив уряд у понеділок. "Ми хочемо гарантувати, що ці величні і високоінтелектуальні тварини будуть захищені від шкоди і продовжуватимуть зберігати наші води і наш клімат здоровими", - сказав у своїй заяві прем'єр-міністр Домініки Рузвельт Скерріт. Вчені кажуть, що заповідник не лише [захистить](#) тварин, але й допоможе боротися зі зміною клімату. Як кашалоти борються зі зміною клімату? Кашалоти випорожнюються біля поверхні, оскільки вони вимикають нежиттєво важливі функції, коли занурюються на глибину до 3 000 м. Внаслідок цього багаті поживними речовинами екскременти залишаються на поверхні океану, створюючи цвітіння планктону. В результаті, багаті на поживні речовини фекалії залишаються на поверхні океану і створюють цвітіння планктону, який захоплює CO₂ в атмосфері і тягне його на [дно океану](#), коли вони помирають. Вважається, що кашалоти в Домініці випорожнюються більше, ніж кити в інших місцях, каже Шейн Геро, китовий біолог і засновник проекту "Кашалот Домініка" - дослідницької програми, спрямованої на вивчення [кашалотів](#) у східній частині Карибського басейну. Незрозуміло, чому кашалоти більше випорожнюються в Домініці. Геро каже, що це може бути тому, що вони їдять вдвічі більше, або, можливо, є щось особливе в типі кальмарів, якими вони харчуються. "У певному сенсі

кашалоти борються зі [зміною клімату](#) від нашого імені", - сказав Геро в інтерв'ю. [Link](#)

Чи можуть "вітрові дерева" з мікротурбінами стати рішенням для зеленої енергетики в обмеженому міському просторі?

Це натхненне природою "вітряне дерево" може виробляти відновлювану енергію в міському середовищі. Від [громадських сонячних електростанцій](#) до [вітрових турбін](#), що перебувають у спільній власності, ековинахідники вигадують нові способи принести відновлювану енергію в наші домівки. Зараз [мікро-вітрові турбіни](#), розроблені у вигляді дерев, вирішують деякі проблеми зеленої енергетики. "Оскільки вони біоморфні, люди не можуть з першого погляду зрозуміти, що це відновлювана система", - каже Люк Ерік Кріф, власник New World Wind, французької компанії, що стоїть за технологією "Aeroleaf". Металеві "дерева" мають гілки з мікро-[вітрогенераторами](#), що нагадують листя. "Немає візуального забруднення, і ми можемо встановити лавку навколо дерева, щоб люди могли сидіти", - продовжує Кріф. Колір стовбура і листя також можна налаштувати на свій смак. Але зовнішній вигляд турбін - не єдина їхня привабливість. Дерева заввишки від п'яти до 10 метрів компактні, що дозволяє легко встановлювати їх навіть у [міському середовищі](#) без значних інженерних робіт. Після встановлення турбіни на місці достатньо одного кронштейна і трьох болтів, щоб завершити будівництво. Їхній розмір також усуває деякі інші проблеми,

з якими стикаються гігантські турбіни, наприклад, [зіткнення з птахами](#). Крім того, вони працюють [безшумно](#).

Скільки енергії може генерувати мікро-вітрове дерево?

Замість того, щоб бути підключеними до [національної електромережі](#), турбіни постачають енергію безпосередньо до існуючої електричної системи будівлі. "Це те, що ми називаємо самоспоживанням", - пояснює Кріф. Інженер-авіаконструктор, який придбав компанію у 2017 році, має намір у січні випустити нову конструкцію, завдяки якій виробництво електроенергії Aeroleaf збільшиться втричі. Один листок буде здатний виробляти до 1 000 кіловат-годин (кВт/год) на рік, що дасть 36-листяному WindTree максимальну річну потужність 36 000 кВт/год при швидкості [вітру](#) 12 метрів на секунду (м/с). [Link](#)